Van de e-mail cirkel geplukt

Een greep uit de e-mail nieuwsbrief berichten van het begin van het libellenseizoen 2002:

BRUINE WINTERJUFFER
(MEIJENDEL, DEN HAAG, ZUID-HOLLAND)

Mijn eerste melding van 't seizoen doorgeven betrof een Bruine winterjuffer (Sympecma fusca). Het ging om een mannetje, waargenomen in de Kijfhoek, Meijendel (Zuid-Holland), op donderdag 7 maart, niet in de directe omgeving van water. Ik heb 'm op de dia, en hoewel in het voorjaar de lichte schouderstreep vaak wat donker is, is ie wel herkenbaar.

Arjan Stroo
Nationaal Herbarium Nederland - Leiden

EERSTE NOORDSE WINTERJUFFERS
(WEERRIBBEN, OVERIJSSEL)

Op maandag 11 maart was ik in de gelegenheid om even een bezoekje te brengen aan het Woldlakebos, het zuid-oostelijk deel van De Weerribben (Friesland).
Daar trof ik 2 Noordse winterjuffers (SYMPPAED). Ze zaten in de ruigte (riet, kleine lisdodde, gagel) langs de sloten in het bos. Het kostte wel wat moeite ze te vinden en buiten deze twee heb ik er in
twee uur tijd ook geen kunnen ontdekken. Verder ter plekke: kleine vos, veel aardhommels, schrijvertjes op het water en ook al een grote gerande
oeverspin, een luid schreeuwende waterral, een kekkerende havik, zingende tjiftjaf, goudvink, glanskop. Meteorologisch een voorjaarswaarneming, maar qua kalender nog een winterwaarneming. Hoe dan ook: het seizoen is begonnen!

Evert Ruiter

VROEGE VUURJUFFER
(WAALRE, NOORD-BRABANT)

Op 16 maart kwam ik tijdens een wandeling langs enkele vennen in Waalre al aardig wat insecten tegen: gewoon doorntje, groene zandloopkever, citroenvlinder, gele halvemaanzwever en... een kersverse Vuurjuffer (PYRRNYMP)!
Verder ook een uit volle borst zingende tjiftjaf, twee ruziënde sperwers en een zonnende levendbarende hagedis.

P.S. Ondanks urenlang zoeken op bekende vliegplaatsen overigens nog altijd
geen winterjuffers gesignaleerd.

Tim Faasen
tim.faasen@ecopartners.nl
www.ecopartners.nl/ecologica

VROEGE MAANWATERJUFFER
(DWINGELDERVELD, DRENTHE)

Op 21april bezocht ik het Lheebroekerzand (onderdeel Dwingelderveld) en trof
daar bij het Zandveen in grote getale uitsluipende Vuurjuffers (PYRRNYMP) aan. In de bosrand volgen tientallen jonge dieren. Ook de Noordse witsnuitlibel (LEUCRUBI) vloog in aantal boven de zandpaden. Tevens werd er een vr. Maanwaterjuffer (COENLUNU) gezien. Deze waarneming is 4 dagen eerder dan de tot nog toe vroegst bekende datum (afgaande op de "Veldgids '97"). Op
22 april bezocht ik een aantal vennen in de Bosw. Borger. Ook hier was massaal Vuurjuffer aanwezig. Gezien het aantal verzamelde huidjes is ook
hier de Noordse witsnuitlibel al talrijk uitgeslopen. Een Smaragdlibel (CORDAENE) vormde het sluitstuk van de middag.

Gerard Abbingh

BEEKROMBOUT I
(ROERMOND, LIMBURG)

In het kader van een vlindermonitoring voor een begrazingsproject van schapen in de Gemeente Roermond troffen wij op donderdag 15 mei een exemplaar aan van de Beekrombout (GOMPVULG). Het betrof hier een mannetje. De Beekrombout wordt de laatste jaren langs de gehele Roer aangetroffen. In het Natuurhistorisch Maandblad van juni 2002 zal een uitgebreid artikel verschijnen van de Beekrombout langs de Roer. Lezen dus! De Beekrombout werd aangetroffen in Hammerveld-Oost, een stadspark in de stad Roermond. Het parkje wordt omgeven door de rivier de Roer en de Hambeek. Verder werden hier nog waargenomen het Lantaarntje (ISCHELEG), Azuurwaterjuffer (COENPUEL) en de Weidebeekjuffer (CALOSPLE).
Aan vlinders werden slechts het Klein geaderd witje, Koolwitje en het Bont zandoogje waargenomen.

Henk Heijligers
henkheijligers@hetnet.nl

BEEKROMBOUT II
(BUURSERBEEK, TWENTE, Overijssel)

Tijdens een week vakantie in prachtig Twenthe hebben we een aantal malen een bezoek gebracht aan de Buurserbeek, want ja uit zo'n grote populatie beekrombouten (GOMPVULG) moet het toch lukken een paar fraaie videobeelden te maken. In het weekend van 11/12 mei slopen er veel

beekrombouten uit bij de brug over de Schansweg. Tientallen larvenhuidjes (niet geteld omdat er toch al een monitoringroute ligt) op 100 meter. Dan gaat het onderzoeksbloed kriebelen en word je nieuwsgierig hoe het stroomop- en afwaarts met de verspreiding zit...Op 15 en 17 mei hebben we bij zeven bruggen telkens enkele tientallen meters oever bekeken. Konklusie: vanaf Haaksbergen tot de laatste brug voor de Duitse grens (dat is vanaf H'bergen hemelsbreed 9 km) overal larvenhuidjes. Vrijwel steeds binnen 100 meter vanaf de brug. Soms maar een of twee, soms meerdere, nergens zoveel als bij de Schansbrug. Maar er zal heus wel ergens een plek (tussen twee bruggen in) zijn waar meer larvenhuidjes gevonden kunnen worden, het ging ons niet zozeer om de aantallen maar juist om de vaststelling van voortplantingssucces. Ook bijna overal verse weidebeekjuffers (CALOSPLE), enkele vuurjuffers (PYRRNYMP) en azuurwaterjuffers (COENPUEL), geen blauwe breedschenen (PLATPENN). En een verrassend mooie bermvegetatie op sommige plekken (vogelmelk bijvoorbeeld) die onder andere druk door vlinders werd bezocht.

Tieneke de Groot
Marian Peterse

NOORDSE WITSNUIT & GLASSNIJDER
(A.W.D. HAARLEM/ZANDVOORT N.H.)

Wederom voortplanting van de Noordse witsnuitlibel (LEUCRUBI) in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Tot nu toe heb ik 3 larvehuidjes gevonden en 1 juveniel vrouwtje van deze soort. In 1998 was het de eerste keer in de Nederlandse duinen, dat voortplanting werd geconstateerd. Aangezien de soort een cyclus van 2 jaar heeft, moesten we wachten tot mei 2000 en mei 2002 voor vervolg van de voortplanting van deze witsnuitlibel.

Derde druk Veldgids

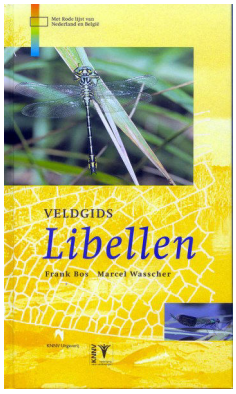

Afgelopen woensdag 29 mei 2002 is vers van de pers, de derde druk van de veldgids verschenen. Dankzij de tomeloze energie, eigenwijzigheid, en kundigheid van Weia Reinboud is er deze keer een enorme verbeterslag ten opzichte van de eerste twee drukken bereikt. Weia heel erg ontzettend veel dank daarvoor! Zij heeft op de computer alle foto's verbeterd: de foto's zijn groter en alle dieren staan er optimaler op. Zo zijn de kenmerken veel beter te zien. Ten tweede zijn een hoop foto's verbeterd in contrast en kleur. Tot slot zijn tien foto's geheel vervangen en zijn er vier extra zuidelijke soorten toegevoegd. Deze toegevoegde foto's zijn van Harm Niessen, Antoine van der Heijden en Frank Bos. We hebben er verder voor gezorgd dat de teksten en de foto's van de soorten in elke druk altijd op dezelfde pagina's blijven staan. Dat praat onderling handiger en de verwijzingen in de ODON-tabel zijn zo nog altijd 100% correct.

De kaartjes zijn met name voor Zuidoost Europa en Turkije ge-update evenals de algemeenheden in de tekst voor Nederland en België. Enkele tekeningen zijn toegevoegd voor het herkennen van de mannetjes van de ondersoorten van de Kleine tanglibel.
Op de Europese soortenlijst hebben we weer enkele soorten kunnen toevoegen: de nieuwe soort voor de wetenschap uit Bulgarije (*Somatochlora borisi*) en drie Aziatische soorten die de afgelopen jaren in het uiterste oosten van Europa zijn ontdekt (*Somatochlora graeseri, Coenagrion ecornutum* en *Ischnura aralensis*). Verder zijn kleine foutjes rechtgezet: de Glassnijder is nu ook aangemerkt als Rode lijst soort en de weglopende tekst op de pagina van de Houtpantserjuffer is opgelost.

Aan de buitenkant zijn de drie verschillende drukken van de veldgids tot nu toe altijd te herkennen. Op de derde druk staat "met Rode lijst van Nederland en Vlaanderen" (de correcte tekst), op tweede stond "met Rode lijst van Nederland en België" en op de eerste druk ontbrak die tekst: de Rode lijst was toen nog in de maak.

Kortom: er valt goed te leven met de andere drukken, maar met deze derde druk hebben we toch een sprong voorwaarts gemaakt met de grotere foto's, nog betere kaartjes en een actuele tekst. De prijs is verder onveranderd: 24,95 euro (voor leden van de KNNV volgens ons euro 21,50).

Marcel Wasscher
Frank Bos

PS De afkortingen van de wetenschappelijke namen van de vervangen soorten:

Coenarma
Coenpuel
Ischpumi
Platpenn
Platacut
Platlati
Aeshviri

en toegevoegde soorten:
Lindtetr
Orthtrina
Dipllefeb
Boyecretensis